

• FØROYA • SOCIAL DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 3.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr, á forsiðuni, 20 oyr, á 3. og 4. síðu. Við stóri lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 20. januar 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

5. árg.

Tandlæge BREND

traffes 11-5. Telf. 114.

ENN — HÓAST januar mánið 1931 er meiri enn hálvur — hava ikki allir fiskimenn fingið pening sín, ið teir veiddu fyri í 1930. Ymsastaðni úti um oyggjarnar sita fiskimenn við konu og børnunum og ventað eittir tí, ið húsfáðirir eiga til góðar fyri seinasta ár. Oll mega ástanda, at hetta er ringt skil.

At soleiðis er, ársakast av mongum ymsikum, tó fyrst og fremst av marknaðarprísinum.

Táð árið leið og skipini komu heim úr Íslandi og Grønlandi, fullu fiskaprisirir niður við rúrkandi ferð, og bert teir, ið heppnir vóru at skunda sær at selja, sluppu tolliliga heilskalaðir gjøgnum vandan — prísniðurgongdina. Aðrir, ið bildu prísfallið vera fyribils, royndu at vera tolnir og vónaðu betri tíðir, betri fiskaprisir.

„Tolin trívst,“ sigur gamalt føroyskt orðatak, men í hesum fori hóskar tað tíverri heilt illa. Tí meðan teir ótolni eru slopnir tolliliga gott frá tí, so kann all annað sigast um teir tolnu. Teir hava verið fyri ringum býti, og tað sviður ikki minst til sjálfan fiskimannin, at soleiðis gekkst.

Meðan reiðarafelagið valdi at heita á ríkisstýrið at søkja um stuðul fyri at fáa skil á tí peningaliga flokkuni, ið stendst av, at teir ikki hava kunna avroknað fiskimenn sínar, so reisist spurningurin millum fiskimenn mann og mann ímillum: Hvat er best hjá fiskimonnunum at gera?

Tað vera nógv uppskotini borin uppá mál, og ikki vera oll líka væl undirtikin, hóast oll eru líka væl meint. Sum eitt dømi uppá, hvussu nógv áráðið summir fiskimenn hava á fiskimonnunum, er vert at nevna, at ein sókn (Nólsoyar-sókn) hevur reist spurningin um eina særliga solustøðu fyri fiskimannapartin, ið skal vera fílyrt sum eitt líð í starvi Fiskimannafelagsins. Hetta er stórmál við líti, og tað vil kosta bæði áræði og pening at fáa í lag.

Hetta er sovið okkum kunnugt fyrstu ferð, at „kooteratiónin“, felagssolan, er borin fram í beinleiðis uppskoti, og tað er forvitnisligt at frætta, at stjórn Fiskimannafelagsins hevur tikið undir við hesum máli.

Hetta uppskotið, ið her er nevnt, er neyvnan tað einasta, ið fram er komið í ár frá fiskimonnunum, men hetta undirstrikar til fullnar, at fiskimaðurin, bæði í bý og á bygd, er sinton til at

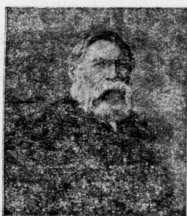
útinna nakað, ið færa kann fyri, at knappliga kemst aftur slíkt ólag í tey peningaliga viðurskiptini, sum verið hevur í vetur.

Oll hugsa um tað sama: hin óselda fiskin og peningatrotið, og tað er skiligt, tí einki kann, sum slík viðurskipti, nerva litt føroyska samfelagið. Mong vera høvdini lögð í blót, og mong koma uppskotið fram. Hevði bert eydnast at skipað soleiðis fyri, at hin føroyski fiskimaðurin ikki fær fleiri vetrar av sama slag sum henda: vita veiduna óselda og ongan pening fáa!

Leygardagin seinasta legði ein trýmannaveynd úr „Arbeidsmannafelagnum“ í Havn fram uppskot um statsgaranti fyri ein minsta prís fyri fiskimannapartin. Uppskotið var borið fram á stórum fundi og var væl undirtikið. Fólkatingsmaðurin styðaði, skrivari Fiskimannafelagsins styðaði og landstingsmaðurin vildi eisini styðja hesa gongd, um tað vóru honum tung spor at ganga. Allir vóru samdir um at hesin garantiur, ella um møgulegt rentufritt lán, skuldi nýtast í sambandi við solustøðuna. Hetta mál verður nú fyrilagt stjórn Fiskimannafelagsins.

Den almindelige Stemmeret.

En Udtalelse af

FREDERICH ENGELS

Saa længe den undertrykte Klasse endnu ikke er moden til at befri sig selv, saa længe vil dens store Flertal anerkende den bestaaende Samfundsorden som den eneste mulige og politisk være Kapitalistklassens Hale, dens yderste venstre Fløj. Men i samme Grad som den modnes til Selvfrigørelse, danner den sig som eget Parti og vælger sine egne Repræsentanter. Saaledes er den almindelige Stemmeret en Gradmaaler for Arbejderklassens Modenhed.

„Pink“.

Fiskeridirektoratet har under 3. januar 1931 tilskrevet Amtet saaledes:

„I Henhold til Amtets Anmodning af 15. f. M., ad F. A. J. 1922 Nr. 840, skal man herved til videre Bekendtgørelse for de interesserede meddele følgende om de senere Erfaringer angaaende Rødfarvningen, „Pink“, af Saltfisk samt Førsøgene paa dennes Bekæmpelse.

„Pink“ forarsages af en Række forskellige Mikroorganismer, der under deres Vækst danner rødt Farvestof; ingen af disse Organismer hører dog til de for Mennesket sygdomsvækkende Former.

Selve Organismerne er fundet frit levende i Havvandet; det Havsalt, der udskilles ved Vandets Fordampning, indeholder derfor i mange Tilfælde koncentreret „Kultur“, af disse farvestofdannende Mikrober; dette gælder saavel Middelhavssom andet Havsalt. Da dette saaledes utvivlsomt er den væsentligste forstehaands Smittekilde, vil det rationelle være enten at gaa over til Eneavendelse af Mine-salt, der ikke indeholder lignende Smittestof, eller at desinficere Havsaltet, før det kommer i Handelen (tages om Bord) f. Eks. ved Opvarmning til ca. 150°—160°. En Forudsætning for at opnaa den fulde Nyttevirkning af det kemiske Salt er dog selsagt, at en senere Infektion af Saltfiskene ad andre Veje under Tilvirkning og Lagring hindres.

At forskellige Grunde benyttes imidlertid fremdeles meget udesinficeret Havsalt, og erfaringsmæssigt vil det som Regel dog alligevel være muligt i alt Fald at holde Pink-Angreb nede ved at iagttage 1) gennemført Renlighed ved Fiskens Behandling og Lagring i Forbindelse med 2) tør og kølig Opbevaring af den i Lagringsstiden.

Da det fremgaar af hele Infektionens Karakter, at saavel Skibsrum som Lokaliteter i Land, hvor Fisk med „Pink“ har været behandlet, vil være bleven smittede dels ved direkte Berøring med den angrebne Fisk, dels ved Salt og Saltstøv fra denne, vil en grundig Rensning og Desinfektion af Rummene etc., for de igen benyttes, derfor være nødvendig. Selvom intet Angreb er iagttaget, bør iøvrigt altid efter endt Kampagne Rengøring og Desinfektion gøres til fast Regel.

Hele Rummet med alle Kroge og Sprækker afseses grundigt, hvorefter det udluftes og kalkes; dette gælder for alle faste Anlæg. Skibsrummene er vel vanskeligere at faa afsæbede overalt og udluftede, ligesom Kalkning her neppe er gennemførlig; Afvaskning med en svag Formalin-Oplosning (1—2% af den 40% Formalin-Oplosning, der faas i Handelen) virker imidlertid tilstrækkelig desinficerende. Formalinen maa dog kunne fjernes igen fra Lastrummet ved gen-

tagne Afskylninger med rent Vand, Lænsugning og Udluftning. Ogsaa alle Redskaber og lignende, der anvendes ved Fiskenes Behandling, maa holdes godt rensede.

Hermed har man sikret sig mod yderligere Infektion af Saltfiskene udover den forstehaands Smitte, Fiskene gennem det raa Havsalt er udsat for.

Under Lagringen gælder det mest muligt at undgaa, hvad der kan fremme de mulig tilstedeværende Salmikrobers Vækst, i første Række navnlig Fugtighed og Varme.

Foranstaaende er, hvad der for Tiden kan oplyses om Sagen. — Skulde der fremkomme Meddelelser udefra om yderligere Erfaringer med Hensyn til Bekæmpelse af Saltfiskens „Pink“, skal dette blive Amtet meddelt til videre Bekendtgørelse for de interesserede Kredse.

Ved at meddele dette, skal Amtet under Hensyn til Sagens store Betydning for Færøernes vigtigste Eksportartikel, henstille til Redaktionen at gøre Bladets Læsere bekendt med Indholdet af Fiskeridirektoratets Skrivelse.

Efter indvundne Erfaringer synes „Pink“ ofte først at vise sig i den Del af Lasten, der ligger nærmest Maskinrummet, og der bør derfor være godt isoleret mellem Maskinrum og Lastrum.

Overfor Føerne af de færøske Fiskerskibe er der tidligere blevet fremhævet følgende Regler for Behandling af Fiskene om Bord:

- 1) Blodet bør straks tages af Fiskene, saa snart den kommer paa Dækket.
- 2) Fiskene bør ikke ligge for længe paa Dækket; særlig i de varme Sommermaaneder bør Rensning af Fangsten finde Sted to Gange om Dagen, saaledes at Fiskene hurtigt kan komme i Salt.
- 3) Fiskene bør flækkes og renses omhyggeligt og saltet godt. Den bør ligge mindst 48 Timer i det første Salt. Derefter maa den ved Omlægningen salttes paany med nyt Salt i rigelig Mængde.

Det er blevet anført, at den store Mængde Fisk, der er fanget i 1930, har været medvirrende til, at Fiskene er blevet mindre godt behandlet end tidligere, og i alt Fald har der i afvigte Efteraar været rejst alvorlige Klager fra udenlandsk Side angaaende Partier af Fangsten fra 1930, navnlig over „Pink“. Selvom det svigtende Marked vel ikke har været uden Indflydelse paa Fremkomsten af Klager, gør den skarpe Konkurrence det formentlig nødvendigt, at alle interesserede medvirker til at skaffe det bedst mulige Produkt, saaledes at den færøske Klipfisk vedblivende kan være af fineste Kvalitet.

Ringberg.

Forældede Anskuelser

Fra Maksimum til Minimum.

I „Dimmalætting“ f. 10. Jan. d. A. findes en højst mærkværdig Artikel, hvis barokke Overskrift, mærkelig nok, har faaet Navnet „Den største Fadese“, der selvfølgelig — hvilket er Hensigten — stikker en i Øjnene. Man spørger sig selv: hvad er nu hendt? Med den Opfattelse, at Artiklens Forfatter stiller sine Læsere overfor en større Begivenhed, reduceres denne efter endt Læsning til et Minimum.

Beklægelig nok synes L. S. ikke at være i Besiddelse af Evnen til at skælnie imellem Forhandling og Forlig. Det kan vel ikke betragtes som en „største Fadese“ at ville forhandle med sin Modpart. En Forhandling er ikke ensbetydende med, at man indgaar et Forlig eller Kompromis, og den, der har nogen Kendskab til det danske Socialdemokrati, maa indrømme, at dette Parti ikke har gaaet Kompromis-Vejen i Lighed med det engelske Arbejderparti; men derimod Forhandlingsvejen, hvilket er typisk for det danske Arbejderparti.

Det kan absolut ikke være til nogen Gavn for færøske Fiskere, at Selvsyrepartiet og det danske Folk kaster sig ud i resultatløse Diskussioner af nationalpolitisk Art, mens man lader Erhvervslevet gaa sin skæve Gang. Naar Hans Nielsen saaledes har bedt Patursson om en Forhandling, er det vel i Overensstemmelse med Partiets Princip, hvilket er den sundeste Form for al Politik, og vil i det lange Løb give de bedste Resultater for begge Parter; mens den stejle Holdning, der ofte indtages i vort Lagting, medfører unyttig Ord-kloveri, hvorved alle Resultater bliver, naturligvis, negative.

Lige saa uforstaaeligt, som L. S. stiller sig overfor Henvendelsen fra Hans Nielsen, er det uforstaaeligt, at J. Patursson har efterkommet Henvendelsen og betraadt Gangen til Canossa, idet Patursson for Fremtiden maa gøre sig det klart, at han har mistet en Del Agtelse i sine Partifellers Øjne, der er ammet op i den „Tingakrossureske“ Anskuelse om kun at staa stejl overfor sine Modstandere; ikke destomindre har J. Patursson bøjet Knæ for den forbiåttede Staaung.

Man kunde tro, at L. S. kun havde at glæde sig over Paturssons ydmygende Canossafærd, der kun i faa men pinlige Ord omtales i Paturssons Organ. Der var ikke noget Sejersmil, da Patursson gjorde Offentligheden bekendt med sine Forhandlinger med Hr. Staaung. At gaa ud fra, at Patursson ved denne Lejlighed skulde have opnaaet Alberti-Tilbudet, maa vel betragtes som et lyst Rygte, opstaaet af den blotte Frygt for Muligheden, hvilket kun beviser manglende Kendskab til Forhandlinger.